

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลสระ

องค์การบริหารส่วนตำบลสระ

ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา

คำนำ

ปราชญ์ชาวบ้าน หรือนักคิดท้องถิ่น หรือครุภูมิปัญญาไทยแล้วแต่จะเรียกกัน จะมีมากมายในหลายด้านแล้วแต่งานที่ท่านปฏิบัติจนบังเกิดผล ไม่ว่าจะเรียกอะไรก็ตามคุณสมบัติของผู้ที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน คือ

๑. คนเหล่านี้มีธรรมะอยู่ในใจทุกท่าน เป็นธรรมะของความรักความเมตตา ความอยากช่วยคน เป็นธรรมะโดยการปฏิบัติ
๒. คนเหล่านี้คิดทำสรุปบทเรียน แล้วนำมาเป็นความรู้ให้คนเห็นได้อย่างชัดเจน มีทั้งวิชาการและภาคปฏิบัติให้เห็น
๓. คนเหล่านี้มีความรัก ความเป็นปราชญ์ไม่ได้อยู่ที่ความฉลาดของปัญญาที่เกิดจากการกระทำ แต่เกิดจากรักที่มีธรรมะเป็นแรงบันดาลใจให้แบ่งปันแก่ผู้อื่น
๔. คนเหล่านี้เป็นร่มโพธิ์ ร่มไทร การแผ่ภูมิปัญญาที่เกิดจากการทำจริงด้วยความรักแผ่นดินที่มีลูกหลาน มีป่า มีชุมชน มีเมือง

ดังนั้น สรุปได้ว่าปราชญ์ชาวบ้านนั้นเป็นผู้ที่มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ มีความคิดเข้าระบบชอบค้นหาความจริง ช่างสังเกตและนำสิ่งที่พบเห็นมาเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง สามารถสรุปเป็นบทเรียนได้ ดังเช่นปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการเกษตร ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศ

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลสระ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้ที่ทำคุณประโยชน์ เสียสละ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อคนในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลสระ จึงได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น ขึ้นเพื่อยกย่อง และเผยแพร่ให้ชนรุ่นหลังได้ถือเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต ต่อไป

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลสระ

**ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชนตำบลสระ
องค์การบริหารส่วนตำบลสระ อำเภอยะรัง จังหวัดพะเยา**

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิ ปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	สถานที่ภูมิ ปัญญา	หมายเหตุ
๑.	การทำไม้กวาดดอกหญ้า	หัตถกรรม	นายเจริญ แซมภูเขียว	ใช้วัสดุในท้องถิ่น ท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ ประโยชน์	ใช้ดอกหญ้าที่มีอยู่ ทั่วไปในชุมชนมา ประกอบกับวัสดุ อื่นๆเช่นไม้กวาด	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยะรัง จังหวัดพะเยา	
๒	การทำไม้กวาดดอกหญ้า	หัตถกรรม	นายจ๋อม กันทะ	ใช้วัสดุในท้องถิ่น ท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ ประโยชน์	ใช้ดอกหญ้าที่มีอยู่ ทั่วไปในชุมชนมา ประกอบกับวัสดุ อื่นๆเช่นไม้กวาด	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอยะรัง จังหวัดพะเยา	
๓	การทำไม้กวาด ทางมะพร้าว	หัตถกรรม	นายยอด วงศ์ใหญ่	ใช้วัสดุในท้องถิ่น ท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ ประโยชน์	ใช้ก้านใบมะพร้าวที่มี อยู่ทั่วไปในชุมชน มาประกอบกับวัสดุ อื่นๆเช่นไม้ ทางมะพร้าว	หมู่ที่ ๗ ตำบลสระ อำเภอยะรัง จังหวัดพะเยา	
๔.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางจาม คนดำ	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง ถูย่าม ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยะรัง จังหวัดพะเยา	

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิ ปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	สถานที่ภูมิ ปัญญา	หมายเหตุ
๕.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางบัว กันทะ	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง กุญแจ ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า ผ้ามัน	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๖.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางจันทร์ ทรัพย์สมพงษ์	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง กุญแจ ตุ่งไทลื้อ ผ้ามัน ผ้าเช็ดหน้า ผ้าปูที่ นอน	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๗.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางบัวคลี คนต่ำ	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง กุญแจ ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิ ปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	สถานที่ภูมิ ปัญญา	หมายเหตุ
๘.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางเปล่งฤทัย กั้นทะ	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง ถุงย่าม ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๙.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางจำปี เชื้อนแก้ว	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง ถุงย่าม ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๑๐.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	น.ส.สุกัญญา ทองคำ	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง ถุงย่าม ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิ ปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	สถานที่ภูมิ ปัญญา	หมายเหตุ
๑๑.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางลำยอง ชัยลังกา	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง กุยยาม ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๑๒.	ทอผ้าไทลื้อ	หัตถกรรม	นางจินตนา บัวแดง	ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ชุมชนมาทำ ประโยชน์และเส้น ใยสังเคราะห์	ใช้ดอกฝ้ายที่ปลูก เองในชุมชนและ เส้นใยสังเคราะห์มา ทอเป็นผ้าทอไทลื้อ เช่น ผ้าถุง กุยยาม ตุ่งไทลื้อ ผ้าเช็ดหน้า	หมู่ที่ ๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๑๓.	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อ	หัตถกรรม	น.ส.อำพร ไชยลังกา	ใช้วัสดุผ้าทอไทลื้อ มาทำแปรรูป ผลิตภัณฑ์	ใช้ผลิตภัณฑ์มาแปร รูป เป็นกระเป๋า พวงกุญแจ ตุ๊กตา ไทลื้อ	หมู่ที่ ๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๑๔.	การเย็บปักถักร้อยงาน ดอกไม้สด	ศิลปะประดิษฐ์	นางปราณี สมจิตร	ส า ม า ร ถ ใช้ ป ร ะ โย ช น์ เพื่ อ ต ก แ ต่ ง ใน บ ้าน แ ลະ งานพิธีทั่วไป	ใช้วัสดุในท้องถิ่น ท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ ในการประดิษฐ์	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิ ปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	สถานที่ภูมิ ปัญญา	หมายเหตุ
๑๕.	งานบายศรี	ศิลปะประดิษฐ์	นางสม บัวแดง	เป็นเครื่องประกอบพิธีที่สำคัญ มีความละเอียดและต้องใช้ความสามารถในการประดิษฐ์จัดทำ	ใช้วัสดุในท้องถิ่น ท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ ในการประดิษฐ์ เช่น ใบตอง ดอกไม้ ต่างๆ	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๑๖.	การทำขนมไทย	แปรรูปอาหาร	นางนวลศรี ทรัพย์สมพงษ์	การทำขนมไทย	การนำผลผลิตที่มีอยู่ในชุมชนมาทำขนมไทย	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๑๗.	การทำขนมไทย	แปรรูปอาหาร	นางอำไพ บุญทะวงค์	การทำขนมไทย	การนำผลผลิตที่มีอยู่ในชุมชนมาทำขนมไทย	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๑๘.	อาหารไถลื้อ	แปรรูปอาหาร	นางจันทร์ปิง ภู น่าน	อาหารไถลื้อ	นำวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ด้วยกรรมวิธีที่บ้านในลักษณะของอาหารไถลื้อ	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๑๙.	อาหารไถลื้อ	แปรรูปอาหาร	นางตาล สิทธิ	อาหารไถลื้อ	นำวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ด้วยกรรมวิธีที่บ้านในลักษณะของอาหารไถลื้อ	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิ ปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	สถานที่ภูมิ ปัญญา	หมายเหตุ
๒๐.	ฟ้อนเจิง ฟ้อนดาบ ตีกลองสะบัดชัย	ศิลปะการแสดง	นายบาน กันทะ	ฟ้อนเจิง ฟ้อนดาบ	การแสดงที่สะท้อน ให้เป็นมรดกภูมิ ปัญญาที่สืบทอดให้ เด็ก เยาวชนรุ่นหลัง ได้อนุรักษ์ให้เป็น ศิลปะการแสดง ของชาวไทลื้อ	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา	
๒๑.	ฟ้อนดาบ นาฏศิลป์ พื้นบ้าน	ศิลปะการแสดง	นางวิไล วชิรตรากุล	ฟ้อนดาบ นาฏศิลป์พื้นบ้าน	การแสดงที่สะท้อน ให้เป็นมรดกภูมิ ปัญญาที่สืบทอดให้ เด็ก เยาวชนรุ่นหลัง ได้อนุรักษ์ให้เป็นล ปะการแสดงของ ชาวไทลื้อ	หมู่ที่ ๗ ตำบลสระอำเภอ เชียงม่วน จังหวัด พะเยา	
๒๒.	อาหารไทลื้อ	อาหาร	นางจอมศรี คนต่ำ	ทำอาหารไทลื้อ	นำวัตถุดิบมาแปร รูปเป็นผลิตภัณฑ์ ด้ ว ย ก ร ร ม วิ ธี พื้นบ้านในลักษณะ ของอาหารไทลื้อ	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระอำเภอ เชียงม่วน จังหวัด พะเยา	
๒๓.	อาหารไทลื้อ	อาหาร	นางก่อง แก้วสุ	ทำอาหารไทลื้อ	นำวัตถุดิบมาแปร รูปเป็นผลิตภัณฑ์ ด้ ว ย ก ร ร ม วิ ธี พื้นบ้านในลักษณะ ของอาหารไทลื้อ	หมู่ที่ ๑ ตำบลสระอำเภอ เชียงม่วน จังหวัด พะเยา	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	สถานที่ภูมิปัญญา	หมายเหตุ
๒๔.	สะล้อ ซอ ซึง	ศิลปะการแสดง	นางพลาเดช พินิจมนตรี	สะล้อ ซอ ซึง	การแสดงที่สะท้อนให้เป็นมรดกภูมิปัญญาที่สืบทอดให้เด็ก เยาวชนรุ่นหลังได้อนุรักษ์ให้เป็นศิลปะการแสดงของชาวไทลื้อ	หมู่ที่ ๒ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๒๕.	อาหารไทลื้อ	อาหาร	นางสมจิตร ฅ น่าน	ทำอาหารไทลื้อ	นำวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ด้วยกรรมวิธีพื้นบ้านในลักษณะของอาหารไทลื้อ	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๒๖.	นวดแผนโบราณ	แพทย์แผนไทย	นายอรชอน บ้านสระ	การนวดสามารถเป็น การรักษาและเป็นการนวดเพื่อเป็นการผ่อนคลายอาการปวดเมื่อยร่างกาย	ใช้มีอนวดไปตามจุดต่างๆของร่างกาย เพื่อคลายเส้นและบรรเทาอาการปวดเมื่อยต่างๆ	หมู่ที่ ๑๐ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๒๗.	นวดแผนโบราณ	แพทย์แผนไทย	นายราตรี ไชยลังกา	การนวดสามารถเป็น การรักษาและเป็นการนวดเพื่อเป็นการผ่อนคลายอาการปวดเมื่อยร่างกาย	ใช้มีอนวดไปตามจุดต่างๆของร่างกาย เพื่อคลายเส้นและบรรเทาอาการปวดเมื่อยต่างๆ	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	
๒๘	จักสานจากตอกไม้ไผ่	หัตถกรรม	นายประสิทธิ์ สิทธิ	ชั้นดอก ชั้นแก้วทั้งสามของชาวไทลื้อโบราณ	ใช้วัสดุในท้องถิ่นท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ในจักสานที่เป็นมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา	

